UNIVERSITEIT GENT

Studiefiche

Vanaf academiejaar 2026-2027

Duitse letterkunde: Anatomie van het proza (A005743)

Cursusomvang *(nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)*

Studiepunten 5.0 **Studietijd 150 u**

Aanbodsessies in academiejaar 2026-2027

A (semester 2) Duits Gent

Lesgevers in academiejaar 2026-2027

Biebuyck, Benjamin	LW07	Verantwoordelijk lesgever
Benzing, Carolin Juliane	LW22	Medewerker

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2026-2027	**stptn**	**aanbodsessie**
Bachelor of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Duits - Grieks)	5	A
Bachelor of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Duits - Italiaans)	5	A
Bachelor of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Duits - Spaans)	5	A
Bachelor of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Duits - Zweeds)	5	A
Bachelor of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Engels - Duits)	5	A
Bachelor of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Frans - Duits)	5	A
Bachelor of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Nederlands - Duits)	5	A
Uitwisselingsprogramma taal-en letterkunde	5	A
Schakelprogramma tot Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Duits)	5	A
Voorbereidingsprogramma tot Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Duits)	5	A
Voorbereidingsprogramma tot Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Duits - Italiaans)	5	A
Voorbereidingsprogramma tot Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Duits - Spaans)	5	A
Voorbereidingsprogramma tot Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Engels - Duits)	5	A
Voorbereidingsprogramma tot Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Frans - Duits)	5	A
Voorbereidingsprogramma tot Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Nederlands - Duits)	5	A

Onderwijstalen

Duits

Trefwoorden

Duits, letterkunde, probleemstellende letterkunde, gevorderde proza-analyse; digitale hulpmiddelen.

Situering

Na de eerste vakken Duitse letterkunde en Algemene literatuurwetenschap ben je in staat je letterkundige competenties op een meer gevorderd niveau in te zetten. Ook heb je je taalvaardigheid naar een hoger complexiteitsniveau gebracht. Het is dus tijd voor een sterkere klemtoon op het zelfstandig zoeken, definiëren en oplossen van letterkundige problemen waarvan je zelf de relevantie kunt aantonen, en hierbij in dialoog gaat met de beschikbare onderzoeksliteratuur.
Dit vak kan opgenomen worden door uitwisselingsstudenten; de opdrachten kunnen aangepast worden aan de vereisten van de thuisuniversiteit.

Inhoud

Dit opleidingsonderdeel heeft tot doel de analytische vaardigheden van studenten

op het gebied van proza verder aan te scherpen. Daarbij behandelen we specifieke gevalsstudies uit de Duitse literatuur van de voorbije eeuwen (in principe gaande van de 18e eeuw tot nu, maar met een sterke focus op recente en hedendaagse literatuur). We opteren voor de analyse van kort verhalend prosa (vertellingen, novellen, kortroman, e.d.m.). Centrale vragen zijn: hoe detecteer en definieer je exact een letterkundig probleem? Hoe kan je de relevantie van dat probleem aantonen? Hoe werk je dat probleem systematisch uit en bereik je met een plausibele argumentatie een oplossing? Hoe gebruik je relevante bronnen in je betoog? Hoe bepaal je je onderzoeksmethode in dialoog met de te onderzoeken tekst? Na enkele inleidende oefeningsessies houden de studenten een voor een een individuele mondelinge presentatie van ongeveer 30 minuten, schrijven een werkstuk (4000 ww.) en nemen actief deel aan de door de docent geleide groepsdiscussies. Voorbereidingen van presentaties kunnen met de lesgever worden besproken; van het werkstuk kan een proefversie worden ingediend; ook de discussiebijdragen worden aan de hand van "Zuhörerpapiere" opgevolgd. Zo kan je je analysevaardigheden en je taalvaardigheid progressief inoefenen.
Bij dit werkcollege hoort een reeks Tutoria, waarin je onder begeleiding de beoogde letterkundige vaardigheden kunt inoefenen; hierin komen ook iets complexere digitale hulpmiddelen en het verantwoord en deontologisch gebruik van generatieve AI voor letterkundige doeleinden aan bod. Deelname aan dit tutorium wordt sterk aanbevolen. De studenten dienen ook een keer aan het begin van het semester en een keer op het einde een (digitale) zelfevaluatietest af te werken. Op het eind van het semester dienen ze ten slotte een korte these in verband met de ontwikkeling van het vertellen in, als aanloop naar de slotdiscussie in de laatste les.
De lectuurlijst van dit vak wordt ruim voor het begin van het academiejaar bekend gemaakt via het elektronisch leerplatform van de UGent.

Begincompetenties

Met succes gevolgd hebben van het opleidingsonderdeel Duits letterkunde II of de erin beoogde competenties op een andere manier hebben verworven.

Eindcompetenties

1 Gevorderde kennis van het Duits kunnen toepassen (leesvaardigheid: diepgaand lezen en detecteren van complexe tekstprocessen; spreken: gevorderde taalbeheersing, zowel voorbereid als in spontane contexten; luisteren: op moedertaalniveau; schrijven: gevorderde taalbeheersing, met name bij voorbereide teksten). (leerresultaat B.1.1; B.3.1)
2 Gevorderde kennis van de Duitstalige literaire tradities kunnen toepassen bij de analyse van teksten en bij het situeren in een historische en stilistische context. (leerresultaat B.1.3, B.1.5)
3 Op een gevorderd niveau literatuurwetenschappelijke analysemethodes in de praktijk kunnen brengen. (leerresultaat B.2.2, B.2.4, B.3.2)
4 Een literaire casus systematisch en argumentatief uitwerken en hierover gestructureerd rapporteren. (leerresultaat B.2.3)
5 Literaire teksten (narratief proza) probleemstellend kunnen benaderen en projectmatig kunnen opvolgen (incl. planning) (leerresultaat B.2.2, B.3.2)
6 Casusgewijs in dialoog kunnen gaan met secundaire literatuur (leerresultaat B. 1.4, B.2.1, B.2.3, B.3.3, B.3.4)
7 Op een doordachte manier gebruik kunnen maken van digitale hulpmiddelen voor tekstanalyse en (leerresultaat B.1.8).
8 Gebruik kunnen maken van de nodige (digitale) hulpmiddelen, zoals generatieve AI, met een goed inzicht in de ethische en deontologische implicaties hiervan.

Creditcontractvoorwaarde

De toegang tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is open: de student houdt zelf rekening met voorkennis uitgedrukt in begincompetenties

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Werkcollege, Practicum, Zelfstandig werk

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

- werkcollege: geleide oefeningen (30u)

- Practicum (Tutorium; 7.5u)
- begeleide zelfstudie (7.5u)

Studiemateriaal

Type: Handboek

Naam: Einführung in die Erzähltextanalyse
Richtprijs: € 20
Optioneel: ja
Taal : Andere
Auteur : Lahn, Silke (Autor / Autorin) / Meister, Jan Christoph (Autor / Autorin)
ISBN : 978-3-47602-598-2
Aantal pagina's : 337
Oudst bruikbare editie : 3e (2016)
Online beschikbaar : Nee
Beschikbaar in de bibliotheek : Ja
Beschikbaar via studentenvereniging : Ja
Gebruik en levensduur binnen het opleidingsonderdeel : regelmatig
Gebruik en levensduur binnen de opleiding : regelmatig
Gebruik en levensduur na de opleiding : af en toe
Bijkomende info: Je hebt dit boek al moeten aanschaffen voor "Duitse letterkunde: geniale rebellen". We verwachten dat je het ook in de vervolgvakken Duitse letterkunde zelfstandig zult gebruiken. Voor dit vak heb je ook de werken op de lectuurlijst nodig; het gaat om acht kortverhalen, novellen of korte romans. De totale kostprijs hiervan bedraagt ongeveer 65 euro.

Referenties

In het kader van het vak "Duitse letterkunde: geniale rebellen" heb je de volgende twee handboeken aangeschaft:
Lahn, Silke & Meister, Jan Christoph: *Einführung in die Erzähltextanalyse* (Metzler 2016) ISBN: 978-3-476-02598-2, 337 S. – 19,95 Eur of een recentere versie
Beutin, Wolfgang et al: *Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart* (Metzler, J B 2019) ISBN: 978-3-476-04952-0 799 p. – 34.99 Eur of een recentere versie
Ook in de hierop volgende vakken Duitse letterkunde (BA3 en MA) zal je deze naslagwerken zelfstandig dienen te gebruiken.

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

Collectieve en individuele begeleiding: studenten kunnen suggesties krijgen bij de voorbereiding van hun referaat en kunnen van hun werkstuk een proefversie indienen. Verder zijn er tussentijdse individuele feedbacksessies voorzien voor referaat, werkstuk en participatie.
Daarnaast zijn er de "tutorials" waarin de nadruk o.a. ligt op discussievaardigheid en digitale tekstanalyse.

Evaluatiemomenten

periodegebonden en niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Mondelinge evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Mondelinge evaluatie

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Mondelinge evaluatie, Participatie, Peer en/of self assessment, Werkstuk

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is mogelijk

Toelichtingen bij de evaluatievormen

Evaluatievorm
Schrijf-, spreek-, lees- en luisteroefening voor de permanente evaluatie.
In het werkstuk ontwikkelen de studenten een eigen probleemstelling en werken die systematisch uit tot een eigen wetenschappelijke hypothese. Bij het mondelinge examen moeten studenten aantonen dat ze in staat zijn om de bevindingen uit hun eigen werkstuk overtuigend te verdedigen en de geleerde vakterminologie op hun eigen lectuur van de leeslijst toe te passen. Deze twee onderdelen hangen samen en krijgen één score.

Het behalen van het gewenste niveau van taalvaardigheid behoort uitdrukkelijk tot de einddoelstellingen van dit vak. Deze vaardigheid wordt ondersteund d.m.v. feedback op spreek- en schrijftaken, zelfstudie en zelftesten aan het begin en het einde van ieder semester.
In een werkcollege gebeurt het leerproces zich in de eerste plaats in het leslokaal, samen met de lesgever en de medestudenten. Op gemotiveerde vraag zullen opnames gemaakt worden, zodat studenten die bij een bepaalde les niet aanwezig kunnen zijn, een vervangtaak kunnen maken.

Eindscoreberekening

Periodegebonden: werkstuk/Hausarbeit en een mondeling examen, tellen samen mee voor 60% van de berekende score.
Niet-periodegebonden: permanent (20% voor de presentatie, Referat; 20% voor de participatie, Zuhörerpapiere, deelname aan discussie) van de berekende score.
Wie minder dan 10/20 heeft voor de periodegebonden evaluatie, kan niet meer slagen voor het geheel van het opleidingsonderdeel. Indien de berekende score een cijfer van 10 of meer op 20 zou zijn, wordt dit teruggebracht tot het hoogste niet-geslaagd cijfer (9/20). Wie niet deelneemt aan de evaluatie van één of meer onderdelen, kan niet meer slagen voor het geheel van het opleidingsonderdeel en wordt het eindcijfer, indien dit hoger ligt dan 7/20, teruggebracht tot het hoogste niet-delibereerbare cijfer (7/20).
Deelname aan het Tutorium, het afleggen van de zelftests en het indienen van een historisch-narratologische these wordt bij gunstige evaluatie beloond met een bonuspunt, op voorwaarde dat de student minstens 10/20 behaalt als berekende score; wie dat niet behaalt, komt niet in aanmerking voor het bonuspunt. Wie niet deelneemt aan het Tutorium, aan de zelftests en geen these indient, krijgt een 0.5 minuspunt bij de berekende score. Wie twee van deze drie opdrachten afwerkt, krijgt bij gunstige evaluatie 0.5 bonuspunt. Wie één van de drie afwerkt en daarbij gunstig geëvalueerd wordt, behoudt de berekende score.
Indien de student niet geslaagd is voor de niet-periodegebonden evaluatie (i.c. participatie), wordt een tweede examenkans aangeboden via een compenserende activiteit tussen de eerste en tweede examenperiode.
Bij de tweede examenkans moet de student de onderdelen (werkstuk en mondeling examen, participatie, presentatie) hernemen waarvoor hij of zij een tekort had. De student krijgt enkel voor die onderdelen een deelscore, die voor de eindscoreberekening indien nodig herschaald wordt volgens de hierboven vermelde verhoudingen.

Faciliteiten voor werkstudenten

Faciliteiten voor werkstudenten:
1 Hoewel aanwezigheid zeer wenselijk is, bestaat de mogelijkheid tot vrijstelling van aanwezigheid; voor die lessen waarin je actieve deelname mee geëvalueerd wordt (bijv. het tutorium), maak je een vervangtaak waarmee je aantoont dat je de beoogde competenties behaald hebt; die vervangtaak zal je worden meegedeeld door de lesgevers;
2 Het examen kan op ander tijdstip binnen het academiejaar georganiseerd worden;
3 Je kunt feedback krijgen op andere dan de daarvoor voorziene tijdstippen, bij voorkeur in gespreksvorm (op de campus of online), zowel tijdens als na de kantooruren, of via email.
Wil je extra informatie hierover: neem contact op met de verantwoordelijk lesgever of met een van de medewerkers.
Extra informatie:
Aanwezigheid is vereist voor de sessies waarin referaten en discussies plaats hebben. Bij afwezigheid wordt van de studenten een vervangtaak gevraagd; daarvoor kunnen studenten gebruik maken van lesopnames of vervangteksten.
Voor meer informatie omtrent flexibel studeren: http://www.flw.ugent.be/flexibelstuderen